

YTTRANDE
2025-08-20

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se och ju.L5@regeringskansliet.se
Ju2025/01157

Yttrande angående *Utkast till lagrådsremiss – En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld*

Riksorganisationen Glöm Aldrig Pela och Fadime (nedan GAPF) tackar för möjligheten att yttra sig över *Utkast till lagrådsremiss – En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld*.

GAPF har tidigare svarat på den utredning som föregått utkastet till lagrådsremissen, *Straffansvar för psykiskt våld* (Ds 2022:18). De svar som redovisas här ska ses som ett komplement till det tidigare yttrandet.

GAPF välkomnar utkastets förslag om införandet av en ny straffbestämmelse som tar sikte på psykiskt våld. GAPF bedömer att den föreslagna straffbestämmelsen kan utgöra ett ökat skydd för målgruppen personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. GAPF:s bedömning är dock att det krävs kompetenshöjande insatser för att nå resultat.

GAPF:s stödverksamhet kommer dagligen i kontakt med personer som beskriver olika former av psykiskt våld, bland annat kontroll, begränsningar, att kallas för nedsättande tillmälen och att utsättas för ryktesspridning. Att bli utsatt för psykiskt våld i dessa former får allvarliga konsekvenser för en person utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck.

GAPF har påtalat att det saknas tillräckliga kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck inom rättsväsendet och framfört att det därför behöver införas ett särskilt avsnitt om hur det psykiska våldet ter sig inom hedersmiljön. Då hedersrelaterat våld i inledningen av utkastet beskrivs utan att varken krav på oskuld och kyskhets eller psykiskt våld i form av ryktesspridning nämns kvarstår GAPF:s bedömning av att ett sådant avsnitt behövs.

I utkastet till lagrådsremissen skrivs att psykiskt våld ofta kan vara det som kommer först när det gäller våld i nära relationer. GAPF vill som ett tillägg belysa att psykiskt våld är en omfattande del av det eftervåld som personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck utsätts för.

3.3 En särskild straffbestämmelse som tar sikte på psykiskt våld bör införas

GAPF välkomnar förslaget om en särskild straffbestämmelse men motsätter sig formuleringen om att kränkningarna sammantagna ska ha varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla. Inställningen i det tidigare svaret kvarstår: det psykiska våldet som begås i en hederskontext är i första hand inte *ägnade att allvarligt skada personens självkänsla* (såsom lagförslaget är

konstruerat), utan dessa gärningar begås i syfte att bevara eller återupprätta en persons, familjs, släkts eller liknande grupps heder.

Förolämpningar och hot bör omfattas av kriminaliseringen

GAPF välkomnar utkastets skrivning om att hoten inte behöver vara i den bemärkelsen som de beskrivs i brottet "olaga hot". Detta är av stor vikt för GAPF:s målgrupp. Hot kan uttryckas på andra sätt vilket gör att händelser som vår målgrupp drabbas av inte alltid ses som en brottslig handling utifrån gällande rätt. Exempelvis kan hot om att den utsattas släktingar ska kontaktas vara betydligt allvarigare för en person utsatt för hedersrelaterat våld än för andra. Konsekvenserna av ryktesspridning och förtal är ofta förödande för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Det är viktigt att kompetens finns hos yrkesverksamma om dessa förhållanden så att rätt frågor ställs för att klargöra rekvisiten för brotten men också för att bedöma riskerna hos de utsatta.

Kränkningarna ska vara ägnade att allvarligt skada självkänslan

I utkastet till lagrådsremissen skrivs det att det för straffansvar bör krävas att kränkningarna är ägnade att allvarligt skada självkänslan. GAPF vill poängtera att psykiskt våld i hederskontext i första hand tar sikte på att återupprätta hedern och inte att skada självkänslan hos brottsoffret.

Ärendets beredning

Sara Mohammad
Ordförande och verksamhetschef
Riksorganisationen GAPF – Glöm Aldrig Pela och Fadime